

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 4.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 150. — ZA INOZEMSTVO Kr. 300.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 49.

Šibenik, 16. prosinca 1922.

God. II.

Razgovor s nar. posl. g. Banićem.

Povodom posjeta poslanika Banića naš mu je urednik postavio ova aktualna pitanja:

Kada će se provesti općinski izbori u Dalmaciji?

Sa formalne strane nema nikakvih zapreka, da se odmah provedu općinski izbori u Dalmaciji. Što više, postoji i posebni zaključak Zakonodavnog Odbora, prema komu su se općinski izbori u Dalmaciji morali provesti najdalje u roku od 3 mjeseca poslije objavljenja odnosnog zakona u „Službenim Novinama“. Poslanici Hrv. Pučke Stranke stalno su urgirali i tražili izbore. No uza sve to još uvijek nema izgleda, da će se kod nas provesti općinski izbori prije parlamentarnih izbora, jer sadašnji režimlje smatraju, da im je za izbornu borbu potrebit komesarijatski sistem na našim općinama. Ministar unutrašnjih posala g. Timotijević otvoreno nam je izjavio, da je jedini razlog, što se ne raspisuju općinski izbori u Dalmaciji taj, što se tomu protivni demokratski ministar dr. Krstelj, koji opravdava svoje stanovište odgođe općinskih izbora radi uzbuđenosti duhova, koju su stvorili zemljoradnici povodom sudskog uređivanja u agrarnom pitanju. Nama je uspjelo pobiti ovakvu argumentaciju g. Krstelja. No time nijesmo postigli i raspis općinskih izbora, što najbolje dokazuje, da je današnje stanje u posebnom interesu demokratske stranke.

Što je s oblasnim i sreskim izborima?

Prema odredbama centralističkoga Ustava država se mora da podijeli na male samoupravne jedinice, koje moraju da zamijene današnje pokrajine. Ova razdioba morala je biti obavljena do 31. srpnja ov. g. Do toga naime dana morali su da budu imenovani veliki župani i provedeni izbori za oblasne skupštine. Isto tako kroz 3 mjeseca iza toga morale su da budu uređene sreske (kotarske) samouprave i provedeni izbori za sreske skupštine, koje imaju da dijele vlast i budu savjetujući organ sreskih načelnika (kot. poglavara). Do danas još nijesu ni imenovani veliki župani ni raspisani izbori za oblasne i sreske skupštine. Centralistički režim nije bio kadar da ovo provede. I tako je on prvi pogazio odredbe ustava, koje je sam donio. Vlada g. Pašića posebnim zakonskim prijedlogom — dvaput odgađajući i fiksirajući novi datum — predložila je Nar. Skupštini, da se oblasne i sreske samouprave uvedu u život. Međutim Nar. Skupština do danas nije došla do toga, da ovo pitanje riješi. Demokrati i radikali nijesu mogli, da se sporazume oko liste kandidata za velike župane, niti su osjećali dovoljno snage, da pokušaju raskomadati državu u smislu centralističkih ustavnih odredaba. Ovo pitanje stalno je na dnevnom redu

Ministarskog Savjeta i Nar. Skupštine. No svakome je već jasno, da ga ne će riješiti ni današnji parlament ni bilo koja vlada prije novih parlamentarnih izbora.

Kada će se provesti novi izbori za Nar. Skupštinu?

To ovisi o tome, kako će se i u kojem pravcu riješiti današnja vladina i parlamentarna kriza. Prema odredbama Ustava sadašnjoj Nar. Skupštini ističe rok sa prvom Vidovdanom. Među poslanicima je jaka struja, koja bi željela, da se ovaj rok produži, jer znaju, da sa raspustom ove skupštine veliki dio njih gubi zauvijek svoj poslanički mandat, budući će nova skupština brojiti jednu četvrtinu manje poslanika i budući je inače mnogima od njih podrovano tlo gubitkom povjerenja u narod. Skore izbore ne želi ni sama Kruna, koja je zadala riječ činovnicima i invalidima, da će ova dva zakona riješiti sadašnja Nar. Skupština. Uza sve to izgleda, da se nalazimo pred raspustom današnjeg parlamenta i raspisom novih izbora. Stranački odnosi u Nar. Skupštini postali su nesnošljivi, tako da je skoro nemoguće svaki daljni rad. Osobito radikalna stranka, koja je danas najjači parlamentarni faktor, odlučno se zalaže za to, da se raspusti današnja skupština i smjesti raspisu izbori za novu. U tom pravcu i g. Pašić, kojem je ponovno povjeren sastav nove vlade, vodi pregovore oko formiranja novog kabineta i teško je vjerovati, da će radikalna stranka poslije poznatog svog zaključka dozvoliti produženje života današnjeg Nar. Skupštine. Ako radikali odlučno i kompaktno ustraju u svojoj odluci, neminovno će morati doći do raspisa novih izbora, koji bi se prema odredbama zakona imali provesti za 3 mjeseca, dakle u ožujku ili travnju dojuče godine.

Kako je sa zakonom o agrarnoj reformi?

Tek zadnjih dana počelo se u parlamentu ozbiljno raditi na donošenju ovog zakona. Agrarni odbor podijelio se u dvije sekcije: jednu za likvidaciju veleposjeda, a drugu za uređenje agrarnih odnošaja u Dalmaciji. U prvoj sekciji raspravilo se nekoliko paragrafa, ali je rad zapeo kod pitanja određenja minimuma posjeda. Dok se u drugoj sekciji vodila tek generalna debata i nije se ni počelo da zalazi u pojednost. Zemljoradnički poslanici zahtijevali su, da se prije rasprave o agrarnom zakonu i uređenju agrarnih odnošaja u Dalmaciji uzme u pretres njihov zakonski prijedlog o obustavi parnica i amnestiji osuda donesenih u agrarnim sporovima. Njihov je prijedlog vlada i vladina većina a limine odbila s motivacijom, da se protivni odredbama Ustava i da dira u prava Krune. Na to je došao g. dr. Dulibić sa svojim poznatim prijedlogom, koji

je vlada uzela u pretres i na koncu izjavila, da ne može usvojiti prijedlog dra Dulibića o moratorijumu i plaćanju odštete vlasnicima za uskraćeni dohodak kroz ove četiri godine, ali da je ipak spravná izići ususret dalmatinskom težaku sa novčanom pomoću u obliku pozajmica. Vlada nije ništa izjavila niti o visini svote niti o uvjetima, pod kojima bi dijelila te pozajmice. Iz privatnih razgovora s pojedinim ministrima dobili smo utisak, da bi vlada bila sklona u ovu svrhu dati na raspolaganje najviše do 10 milijuna dinara, i samo onim težacima, za koje se dokáže, da su u materijalnoj nemogućnosti, da izvrše sudske presude. — Kod generalne debate o riješenju agrarnog zakona za Dalmaciju utvrđena je činjenica, da su nesnosnim agrarnim odnosima kod nas najviše krive same vlasti. Ipak ni demokratski ni radikalni poslanici, kao ni njihovi ministri, nijesu voljni niti izdaleka da tumače prethodne odredbe u smislu zahtjeva zemljoradnika niti da otkup naprte na leđa države. Pri raspravi ovog pitanja iznenadilo nas je držanje zemljoradnika. Poslaniku Franiću treba priznati, da je prikupio obilan materijal za zaštitu zemljoradnika. No on je tako demagoški nastupio, kao da bi bio na kakvoj stranačkoj skupštini. Time je znao proigrao stvar, koju je zastupao. Osim toga iznenadilo nas je i obrazlaganje g. Franića, u kojem je — protivno dosadašnjem tvrdjenju zemljoradnika — u agrarnom odboru dokazivao, da agrarni odnosi u Dalmaciji (težaština) nijesu javno-pravnog, već privatno-pravnog karaktera. Na koncu možemo ustvrditi, da u vladinim krugovima ima veoma malo volje, da se konačno riješi ovo pi-

tanje i pomogne dalmatinskim težacima. Ljudi g. Pašića i Pribičevića ne nadaju se više od njih onomu, čemu su se nadali onda, kad su otkupljivali muslimanske težake od begova. Stoga nema izgleda, ni da će ovaj parlament ovo pitanje riješiti niti da će se konačnim riješenjem, ako je jednom do njega dođe, istinski pomoći dalmatinskom težaku.

Što je s pitanjem prehrane Dalmacije?

Na ovo pitanje mnogo bi bolje mogao da odgovori g. dr. Krstelj, koji kao ministar suodlučuje u odlukama vlade. Ja mogu samo kazati, da smo mi, poslanici HPS., sve učinili, da se gladnoj sirotinji pomogne, da ju se spasi od smrti. No rezultati su do danas samo mrvice i same prazna obećanja. Ministarstvo soc. politike obećava poslati dovoljne hrane, ali i od onoga, što dođe, veoma neznatni broj siromaha moći će da dobije hranu besplatno. A odakle će ostali da ju plate? Tražili smo izvanredne kredite za javne radnje, pri kojima bi siromah mogao da dođe do novca. No dobili smo opet tek mrvice, koje bi mogle da spase tek jednu oveću općinu. Osim toga tražili smo, da se hrana ne dijeli stranački, već prema potrebi. I ako je ministarstvo izjavilo, da će dijeljenje hrane rukovoditi međustranački odbori, vidimo, da se već danas družije postupa. Proti skrajnom nehalju vlade za narod, koji umire, i proti korupciji pri aproviziranju pučanstva mi ćemo potražiti i zadnje puteve, da dignemo odlučan glas. A narod će međutim da skoro sudi onima, koji pokraj ovako zdvojnih prilika ostaju prekrštenih ruku mirno sjedeći na udobnim foteljima.

Pouzdana sastanak HPS.

U srijedu večer — prigodom dolaška dra Korošeca i g. Banića — u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ održan je veliki pouzdani sastanak pristaša Hrv. Pučke Stranke u Šibeniku. Odaziv je bio vanredan. Prisustvovalo mu je preko 300 osoba, a mnogi su se morali povratiti, jer nije bilo više mjesta. Među prisutnima isticala su se brojne težačke crven-kape.

Nakon srdačnog i toplog pozdrava predsjednika mjesnog Kluba HPS. g. Kulića burno pozdravljen diže se predsjednik Jugoslavenskog Kluba dr. Korošec. U svom dugom dvosatnom zanimivom, učenom i iscrpivom govoru prikazuje nam sadašnji zamršeni politički položaj ne samo u našoj državi, nego i u Evropi. Najprije govori o programu naše stranke i očajnoj borbi i radu za autonomističko uređenje države, za koje se sada zagrijavaju i oni, koji su prije bili najoduševljeniji pristaše centralizma, a nas radi toga nazivali separatistima i protudržavnim elementima. Navodi zatim sve uzroke, koji su potakli Hrv. Blok, da promijeni svoju taktiku i

odluči se za parlamentarnu borbu. Nato daje vjernu sliku razvitka sadašnje vladine i parlamentarne krize, prikazuje sve moguće kombinacije oko sastava nove vlade prema omjeru sila pojedinih grupacija stranaka u parlamentu, upozoruje na velike poteškoće povoljnog riješenja sadašnje krize. Izražuje ipak nadu u pobjedu ideje sporazuma, revizije ustava i autonomističkog uređenja države. Prelazi na vanjsku politiku. Osvjetljuje najprije tri svjetska problema: pitanje Rusije, Njemačke i Turske (carigradsko pitanje). Govori zatim o vanjskoj politici naše države: prema Italiji, zapadnim vlastima i ostalim susjednim državama. Naglašuje potrebu što skorijeg sporazuma s Bugarskom i izjavljuje se protiv svakoj ratnoj intervenciji. Za vrijeme svog govora bio je prekidan čestim i oduševljenim odobravanjem, koje je doprlo do vrhunca, kad je završio svoj govor. Svi su sa zadovoljstvom isticali svoju sreću, što su imali prigode da čuju tako učenu i mirnu riječ te dobiju pravu i vjernu sliku o političkom položaju u našoj državi i ostaloj Evropi.

Za njim je govorio nar. posl. g. Banić o našoj „maloj“ politici: pitanju i organizaciji prehrane, odgađanju općinskih izbora, agrarnom pitanju, invalidskom i činovničkom pitanju, novim porezima, korupciji režima, radu naših poslanika.

Š. Kulić vatrenim riječima zahvalio je dru Korošecu i g. Baniću te pozvao sve, da ustraju pod barjakom programa HPS. Jednodušno je zatim od prisutnih odobren dosadašnji rad Jugoslavenskog Kluba te izražena najveća zahvalnost i neograničeno povjerenje. Sastanak se zaključio višekratim i oduševljenim klicanjem: Živio dr Korošec! Živio dr Dulibić! Živio poslanik Banić! Živio Jugoslavenski Klub! Živela Hrvatska Pučka Stranka!

Dan kat. daštva.

Jug. kat. nar. daštvo u Šibeniku ove godine je po prvi put javno i svečano proslavilo svoj „dački dan“ 3. ov. mj., na blagdan Bezgriješnog Začeca svoje moguće Pokroviteljice, Zaštitnice i Majke.

U 7 sati ujutro bila je zajednička sv. Misa i pričet u Stolnoj Bazilici sv. Jakova. Misu je očitao vlč. don A. Radić. Svečan, divan i ganutljiv je bio prizor gledati mjesne kat. dake, učenice, članice pomlatka „Zore“; kat. seniore, kako sabrane prisustvuju nepravnoj žrtvi, mole za uspjeh katoličkog dačkog pokreta u našim krajevima i pobožno pristupaju — njih 140 na broju — k stolu Gospodnjemu, da tu na izvoru milosti i života bogato zacrpne snage, da do konca ustraju vjerni svojim idealima u plemenitom radu za Boga i narod.

Združeni tako s najvišom ljubavlju uvečer su u prostorijama Badžane priredili svečanu akademiju sa upravno biranim programom. Akademiji je uz sve članove i članice i njihove roditelje te bezbroj prijatelja kat. daštva prisustvovao i presv. biskup dr. Mileta. Akademiju je u 6 sati otvorio gimnazijalac Luetić lijepim proslavom o značenju dana kat. daštva, punom jedrih misli i čistog idealizma, žarke ljubavi prema Bogu i narodu, te oduševljenja za rad oko obnove sebe i domovine na temelju vječnih Kristovih načela. Za njim je tamburaški zbor lijepo izveo koračnicu „Sve za vjeru, sve za dom“. Učenica IV. r. grad. škole gđica Milka Baranović je zatim deklamirala pjesmu „Neoskvrnjenoj“ od Drag. Dujmušića s mnogo osjećaja i razumijevanja. Slijedio je lijepi referat maturanta real-gim. Dulbića „Naš pokret“, u kojem je prisutnima pregledno prikazao početke i razvoj kat. dačkog pokreta u našim krajevima. Za njim je zbor kat. učenica i pomlatka „Zore“ troglasno skladno i pobožno otpjevao lijepu pjesmu „O zvijezdo mora“, dok je na harmonijumu pratio vlč. gosp. prof. dr. Vuksanović. Doletio je sad na pozornicu gimnazijalac D. Ostojić, te je vrlo lijepo i junački deklamirao pjesmu „Mladi junaci“ od M. Pavelića. Za njim se jako svidjela prisutnima gđica Zorka Adam, uč. IV. r. grad. škole, svojim solo-pjevanjem „Kad mladija umreti“ od Hatze-a. Na glasulama ju je pratio preporandist Koljatić, a na harmonijumu g. dr. Vuksanović. Akademija se zaključila lijepom dramskom slikom u 3 čina „Čežnja za domovinom“, koju su prikazivale kat. učenice. Sva lica su lijepa i naravno odigrala svoje uloge. No ipak sve je nadmašila gimnazijalka Juričević Miroslava, koja je savršeno i upravno umjetnički odigrala tešku glavnu ulogu sirotine Đurdice. I Anka Čobanov

odlikovala se u igranju dosta teške uloge mačeh Zorke, osobito dotjerano imitirajući njeno ludilo.

Dvorana je bila krcata gostiju: preko 300 osoba, a isto toliko. ako ne i više, ih se moralo vratiti, jer nije moglo dobiti mjesta. I program, koji je za ovu prigodu bio baš zgodno kombinovan, i izvedba svih tačaka prisutnu publiku je potpuno zadovoljila, elektrizirala, držala napetu sve do kraja. Bilo je izobila pljeskanja i čestitanja. Zadovoljstvo i oduševljenje svima se čitalo s lica. Na opći zahtjev akademija se morala opetovati u nedjelju 10. ov. mj. I ovaj put se dvorana brzo napunila gostiju, pak opet nijesu mogli da prisustvuju svi oni, koji su željeli.

Kat. daštvo ovom akademijom i ovakvom proslavom svog dačkog dana može se ponositi, kao što je obradovalo srca svojih roditelja i brojnih prijatelja, koji s velikim pouzdanjem u nj gledaju. Dalo je mnogo, mnogo više, nego se uopće moglo od njega tražiti i očekivati. Od ovakvog daštva i omladine mi se nadamo sretnijoj budućnosti naše domovine. Stoga ga milo pozdravljamo i želimo mu obilje uspjeha u vele važnom radu oko vlastite odgoje do potpunih značajeva i pripreve za kasniji rad u narodu.

Za slobodni izvoz koštica.

(Upit nar. posl. dra Dulbića na gg. ministre poljoprivrede, financija i trgovine, prikazan predsjedništvu Narodne Skupštine 7. prosinca 1922.)

U Dalmaciji postoji čudnovata zabrana izvoza maslinovih koštica ili uljevne sačme, kako je ovdje nazivaju, što ostaje, iza kako je iz maslina pod moćnim tješkovima izvađeno ulje. Ministarstvo poljoprivrede je izdalo tu zabranu navodno stoga, jer da su te koštrice stočna hrana.

No za stočnu hranu uopće se koštrice ne upotrebljavaju, što bi se inače učinilo, kad bi za to bile dobre, obzirom na oskudicu stočne hrane. Ove godine masline su u Dalmaciji rodile prilično i svijet nema mogućnosti, da ih korisnije uloži. Mora da ih upotrebi kao gorivo ili da, ih baci u đubar. I jedno je i drugo šteta, kad se te koštrice mogu u inostranstvu bolje prodati, pošto tamo posebnom kemičnom procedurom, što je kod nas nemoguće izvesti, biva iscijedeno još nešto gustog ulja, koje služi za industrijske svrhe, radi čega su koštrice mnogo tražene i mogu se zamijeniti sa krušnom hranom, koja je u Dalmaciji toliko potrebna. Opaziti je pak, da je prevoz koštica u unutrašnjost naše države potpuno nemoguće, jer bi prevozni trošak iznosio tripit više, nego koštrice vrijede, dok je prevoz sa ladom mnogo lakši.

Zabrana izvoza koštica je potom na štetu i pučanstva i gospodarstva uopće. Stoga cijenim, da bi trebalo ovu zabranu ukinuti, što bi doprinijelo i povećanju našeg izvoza.

Stoga mi je čast upitati gospodu ministre:

Jesu li voljni odrediti, da se bezodvlačno ukine zabrana izvoza maslinovih koštica?

SELJAČKI KALENDAR

za god. 1923. izlazi početkom prosinca. Cijena će mu biti: Din. 8.50 s poštarinom.

Preprodavaoci dobivaju popust. Novac valja poslati unaprijed, ili se kalendar šalje pouzecem. Narudžbe valja slati na naslov: „Seljački kalendar“, Zagreb, Kaptol br. 27-I.

Crkveni koncerat.

Sretna je bila namisao „Filharmoničkog društva“, da u našoj velebnjoj bazilici priredi crkveni koncerat. Ono, što ni oveci gradovi ni središta ne doživise, dao je Šibenik. Izgledalo je, da je smionost odvažiti se na ovakvo poduzeće, ali je ipak „Filharmoničko društvo“ svoj pothvat najbolje i najdostojnije izvelo. Koncerat 3. t. mj. i njegova repriza na blagdan Bezgriješnog Začeca - to su upravo dva događaja, koja dokazuju, koliko i ovaj grad zna da cijeni crkvenu umjetnost i kako se zna da zanese i podupre sve ono, što je lijepo i veliko.

Glazba, tekst pojedinih pjesama divno se spajalo s arhitekturom velebene šibenske bazilike. Ona dva sata bila su neko uzdignuće duha u više sfere, neko neobično uživanje ljepote i umjetnosti.

Bez sumnje ovaj koncerat „Filharmoničkog društva“ bio je njegov najljepši i najuspješniji dosadašnji koncerat, i to po sadržaju i po izvedbi. Moglo se konstatirati znatan napredak zborova, osobito muškog. Orhestar je pojačan te odmah na početku izvedbom „Na oltaru“ od L. Sinigaglia pokazao je i preciznošću i tehnikom i osjećajem, da koraca silno naprijed. Ljepota čistih akorda u „Ecce quomodo moritur justus“ samo je mali primjer uzvišenosti Palestrinove glazbe. Zbor je, uz sve poteškoće izvedbe ovakve glazbe, pjevao čistom fuzijom. Beethovenov „Bog i priroda“ izveden je s puno temperamenta, kao što i Bachov koral „Kriste, moja radosti“. Najljepša i najsavršenija radnja je teški Franckov „Psalam“. Ovo je velebna molitva slave, pobožnosti. I sve ostale tačke programa bile su jedna ljepša od druge, Sve je bilo divno, puno zanosa.

Najveća zasluga za ovaj koncerat ide bez sumnje u prvom redu maestra g. Gotovca. On je dao dokaza svog umjetničkog dara, dubokog shvaćanja i prave interpretacije glazbe. Maestro je bio život ove glazbe, te je ulio i u zborove života, temperamenta, shvaćanja. Uspjeh koncerta je za gosp. Gotovca najlakšaviji argument njegovog talenta, a za ovaj grad osobito zadovoljstvo, da ima u njemu tako dragocjenu glazbenu stečevinu.

Ovom prigodom treba na osobiti način pohvaliti upravu „Filharmoničkog društva“, koja svojski radi i svladava sve brojne poteškoće, samo da u Šibeniku goji lijepu glazbu i građanima daje prigode, da se nauživaju slušajući izvedbu komada najvećih svjetskih glazbenika.

Šibenik nakon ovog koncerta treba da učini svoju: podupire naime što više i moralno i materijalno „Filharmoničko društvo“, jer ono to uistinu i zaslužuje.

Domaće vijesti.

Kongres Glavnog Zadrugarstvo Saveza. Ovaj za naše zadrugarstvo vele važan kongres održao se prošle nedjelje u Splitu. Na nj su došli odlični prvaci i predstavnici zadrugarstva iz svih krajeva Jugoslavije, a i posjet zadrugara iz bliže okolice bio je vrlo brojčan. Otvorio ga je predsjednik dr. Antun Korošec lijepim govorom, u kojem je istaknuo njegovu veliku važnost osobito za dalmatinsko zadrugarstvo, konstatirao njegov lijep razvoj u Dalmaciji te pokazao put, kojim treba da ono krene u svom daljnjem razvoju. Prešlo se zatim na razne referate. Iza referata g. Bobanovića o vinskoj krizi uzeo je riječ g. M. Avramović, te u lijepom govoru

upozorio prisutne na vinarske zadruge i zadrugne konobe, kao jedini lijek proti vinskoj krizi. Bilo je još nekoliko zgodnih referata. Iza ovih referata razvijala se debata, u kojoj su se izmijenili razni govornici, kao gg. Antičević, Kulić, Radić, dr. Bego, don F. Ivanišević, nar. posl. Banić i t. d. G. Kulić je među ostalim iznio nekoliko zgodnih misli o potrebi brze dogradnje ličke željeznice, našim lukama i vinskoj krizi. Iza debate bile su primljene razne važne rezolucije. Sastali su se zatim poslije svršenog kongresa predstavnici raznih Saveza te ponovno izabrali staru upravu Glavnog Zadrugarstva. Samo je na mjesto drugog potpredsjednika došao g. M. Radovanović.

Općinski izbori u Ljubljani.

Ovi su se izbori vršili po novom izbornom redu, donesenom od centralističke vlade baš u svrhu, da se izigra opozicija, a naročito Pučka Stranka, koja je za pašovanja današnjeg režima po cijeloj Sloveniji, pa i u samoj Ljubljani, te staroj demokratskoj kuli, silno ojačala. Režimlje baš onako, kako ih ostavljaju mase u narodu, rekao bih, da više puta ostavlja i zdrava pamet, tako da nikako nijesu mogli predvidjeti, da bi udarac, koji su spremali protivniku, mogao pasti na njihovu glavu. Tako se i dogodilo. Zajednički ugroženi položaj potakao je ljubljance, da se udruže u blok radnog naroda. Izbori, koji su se proveli 3. ov. mj., svršili su ovim rezultatom. Listina radnog naroda (Pučka stranka i razne radničke skupine) dobila je 3952 glasa, narodna zajednica (demokratski disidenti i narodni socijaliste) 2922 glasa, demokratski 1822 glasa, dok su socijalni demokrati grupe Bernotove (oko „Naprjeza“) doživjeli blažamu: oni su dobili samo 295 glasova. Prema tome ulazi u ljubljansko gradsko zastupstvo 35 kandidata s listine bloka radnog naroda, koja dobiva i načelnika, 8 od narodne zajednice, 5 demokratski i 1 Bernotovac. Ljubljana je progovorila i pokazala put, kojim treba krenuti. Tu je zadan smrtni udarac osobito demokratima. Ovim je izborima najbolje izrečena osuda današnjem režimu, pak je stoga shvatljivo, da je rezultat ovih izbora porazno djelovao na vladine krugove u Zagrebu i Beogradu, kao što je opet ugodno djelovao na sve one, koji nijesu zadovoljni današnjim našim položajem.

U fond podružnice „Jugoslavenske Matice“ u Benkovcu položila je Prigodom smrti blagorodnegde Virginije ud. Curir: Novaković Miho, Karlovac Ivo, Katić ud. Olga, Matešić Januar i Strić Petar po din. 20; Begović Antun, Barbarossa Ante, Milković Mile, Marelić Ivo i Bakija Uroš po din. 10. Prigodom smrti blagopojne gđe Bačić Antice: Bakija Uroš din. 10. — Svima darovateljima Uprava harno zahvaljuje.

Kod Papirnice

Grgo Radić - Šibenik

moгу se dobiti upravo dotiskane

BOŽIČNE PJESME

Za 1.50 din.

Preprodavaocima dajem 20% popusta.

Gradske vijesti.

Kraljev rođendan, proslaviti će se sutra u našem gradu kao i po čitavoj domovini. Tom je prigodom općina zadala velik proglaš na narod, pozivajući ga da poda oduška svojim osjećajima. U obim će se crkvama vršiti svečana služba Božja.

Lična vijest. U srijedu ujutro prispio je željeznicom iz Splita u naš grad predsjednik Jugoslavenskog Kluba gospodin dr. Antun Korošec u pratnji nar. poslanika g. Stanka Banica. U našem su se gradu zadržali dva dana, odakle su jučer automobilom otputovali za Benkovac.

Druga obljetnica smrti dra Antuna Mahničica. Mjesno Okružje H. K. N. Saveza, da počasti uspomenu ovog velikana, početnika i vode katoličkog pokreta kod nas te uzor pastira i rodoljuba, u četvrtak, 14. ov. mj., prigodom druge obljetnice njegove smrti priredilo je svečane zaodnice u crkvi sv. Frane. Zadušnicama su u lijepom broju sudjelovali članovi i članice Saveza te predstavnici svih mjesnih katoličkih društava.

Predavanje o dru Antunu Mahničicu, koje je mjesno Okružje H. K. N. Saveza najavilo za nedjelju 17. ov. mj., radi nepredviđenih zapreka odgođeno je za utork, 19. ov. mj., u 6 sati večer u gornjim prostorijama Badžane. Upozoruju se na to svi članovi i članice Saveza, članovi i članice svih mjesnih katoličkih društava te svi štovatelji velikog biskupa.

Sastanak svećenstva. 13. ov. mj. ujutro na poziv kotarskog tajništva HPS. održan je sastanak svećenstva iz čitave biskupije, na kome je dr. Korošec, odlični političar i konferencijer te pobornik kršćanske i pučke misli, izvjestio o crkvenom političkim priilikama u našoj državi, aktuelnim socijalnim pitanjima, i unutrašnjoj i vanjskoj situaciji. Odaziv je svećenstva bio velik. Dr. Korošec svojim interesantnim, opširnim i iscrpljivim izvještajem sve je potpuno zadovoljio. To dakako da nije po volji mjesnom "Demokratu", pak zato u zadnjem broju u svom jalu bunca i laže o nekakvom komersu u crkvi, klerikalnim prorocima, riječi prorokovoj. Previše omalovažuje svoju čitalačku publiku.

Blagdan sv. Nikole proslavljen je ove godine zaslugom naših građana, a osobite onih, koji stoje u okolini crkve sv. Nikole, vrlo svečano i na vanjski način. Uoči blagdana bilo je paljenje umjetnih vatara i sviranje glazbe, za vrijeme čega se razvila lijepa šetnja. Na sam blagdan bila je crkva dupkom puna pobožnog svijeta, osobito za vrijeme dviju svečanih sv. misa i popodnevnog blagoslova.

† **Fila ud. Burić,** majka mjesnog drž. odvjetnika g. Burića preminula je prošlih dana u Biogradu na moru. Bio je priredan veličanstveni sprovod. Počivala u miru! Ucviljenoj rodbini naše iskreno saučestje!

Vjenčanje. Prošlih dana vjenčao se inžinir g. Joso Bogdanović sa dragešnom gđicom Dragom Iljadica. Čestitamo!

Promocija. Naš sugrađanin g. Mile Iljadica na Promocijevoj visokoj školi u Milanu promoviran je na čast doktora trgovačkih znanosti.

Crkvene vijesti. Na blagdan Bezgriješnog Zaečca presv. biskup otpjevao je svečanu misu u crkvi sv. Frane, a popodne održao lijepi prigodni govor. — I na blagdan sv. Luce je otpjevao svečanu pontifikalnu misu u

crkvi sv. Luce, a popodne održao topli prigodni. — Oba dana mnoštvo pobožnog svijeta pristupilo je Stolu Gospodnjemu.

Zabava Hrv. Kat. Nar. Saveza. 2. ov. mj. priredila je diletanska sekcija H. K. N. Saveza za svoje članove i prijatelje u prostorijama Badžane prvu vrlo uspješnu zabavu s ovim rasporedom: 1. Proslov; 2. „Bračne ponude“ od E. Tomiča (lakrdija u 2 čina) i 3. Šaljiva pjevanja. Odaziv je publike bio izvanredan, a zadovoljstvo još veće, jer je čitav program, a osobito lakrdija bila izvedena na opće zadovoljstvo. Pred publiku su stupili mladi diletanti Saveza, koji su za kratko vrijeme pokazali velik napredak, tako da se pouzdano možemo nadati, da će Savez za kratko vrijeme imati najbolju diletantsku družinu. Poželjno bi bilo, da nas on što češće počasti svake lijepim i zdravim priredbama i zabavnim večerima.

U fond mjesnog kluba HPS, darovao je g. Josip Bego, mesar, din. 25, da počasti uspomenu pk. Šime Roše. — Uprava najljepše zahvaljuje.

Koncert ili kabaret? Sineč gđa Manola - Valenti i gg. suprugi Trbuhović dali su u Kinu „Tesla“ najavljeni koncert. O vrijednosti i izvedbi koncertnih komada, kao što i o ukusu gosp. humoriste ne govorimo ništa. Pita se samo: Nije li preuzeto tražiti 15 dinara ulaznice za takve stvari? Bilo li poželjno, da se ne usrećuje više naš grad sličnim „koncertima“. U Šibeniku ima shvaćanja i ukusa samo za lijepu glazbu i umjetničke koncerte.

Okradena banka. Prošlih dana nepoznati zlikovci prodrli su u prostorije mjesne podružnice „Banca Dalmata di sconto“, provallili blagajnu i odnijeli oko 90 tisuća dinara. Za zlikovcima vodi se potraga s još nepoznatim uspjehom.

Kriza stanova. U Šibeniku vlada akutna kriza stanova. Mnogi činovnici žive odijeljeni od obitelji i izloženi su dvostrukom trošku. Pri tom izgleda, da najgore prolaze profesori Učiteljske Škole, koji su došli u Šibenik sigurni, da im se provide stan. Ta to je bio jedan od uvjela otvora Učiteljske Škole. Žalosan bi bilo, kad bi ti nastavnici, kako se glasa, bili prisiljeni da napuste službu, ako se nadležni faktori za njih žurno ne pobrinu i ne provide im stan.

Osnatak pravoslavne bogoslovije. Kako beogradske novine javljaju, ministar je vjera odobrio, da se u Šibeniku otvori pravoslavna bogoslovija. Već su povedeni pregovori između pokrajinske uprave u Splitu i mjesne pravoslavne crkve za što skorije otvorenje.

Lijep primjer. U fond „Filharmoničkog društva“ prigodom zadnjeg crkvenog koncerta doprinijese: Presv. biskup dr. Mileta i dr. Filip Marušić po din. 100 te preč. kanonik Ivan Mirić din. 20. — Dok darovateljima Uprava najljepše zahvaljuje, želi, da se i drugi ugledaju u ovaj lijepi i pohvalni primjer.

Radikalna bojazn za Sokol. „Dalm. Radikal“ iza neuspjelog napada i klevete na č. oca misionare, kod čega je, kako je poznato, izvukao tanji kraj, u jednom od narednih brojeva postao je opet silno ratoboran. Napao je naime jednog vjeroučitelja, što je tobože odvrtao mladež od Sokola, pak je ponovno ostao kratkih rukava, jer je odmah donio protivnu izvaju. Mi nemamo ništa protiv nje-

gove metode napadanja i opozivanja. Samo bismo rekli onom anonimnom piscu, da se njegove prijetnje „da netko pošteno zatanca“ nitko baš niti najmanje ne plaši. Da je uostalom vjeroučitelj i odvrtao djecu od Sokola, to bi po našem mišljenju korektno postupao, jer je Sokol organizacija, koja je zaplovila čisto bezvjerском strujom, što sigurno i napadač dobro znade. Bude li trebao dokaza, dat ćemo mu ih na pretek. Upozorujemo gospodina, da pročita okružnicu jug. episkopata, pak će odmah znati, kakvo stanovište mora da zauzme svaki pravi katolik naprama Sokolu. Nuzgredno još spominjemo, da je napadaču izlišno pozivanje na presv. Uccellini-a, jer se i njegov potpis nalazi na istoj okružnici.

Nelijep postupak. Doznajemo, da su dvojica mjesnih pravoslavnih krojača otpustila iz svojih radnja neke katoličke djevojke radi toga, što njesu hjele da rade na svoje katoličke blagdane. U koliko i ako je ovo istina, moramo svakako postupak dotične gospode pokuditi, kao očiti znak vjerske zagriženosti, što im nikako ne može biti na cast.

Osiguranje kućne služinčadi. Pozivlju se ona lica, koja još njesu prijavila ovom uredu svoju kućnu služinčad za osiguranje za slučaj bolesti i nesreće, da to čim prije učine, eda izbjegnemo zakonskim posljedicama radi propusta prijave. — **Okružni Ured za osiguranje radnika u Splitu.** *Expositura Šibenik.*

Električna centrala Ant. Šupuk i Sin donosi do znanja svim svojim pretplatnicima, da joj je, uslijed poznate novčane krize, apsolutno nemoguće pričekati na isplatu mjesečnih obroka za potrošenu električnu energiju dalje nego li mjesec dana. Mora stoga da zamoli sve svoje cijenjene pretplatnike, da izvole redovito svakog mjeseca podmirivati mjesečne obroke, a ne kao do sada, kada je velika većina pretplatnika podmirivala potrošak električne energije svako šest mjeseci ili istom svake godine. Ujedno električna Centrala javlja ovim putem da će svim svojim pretplatnicima, pak i onima, koji duguju i za sami mjesec decembar, poslati posebni poziv, te moli, da joj iznos naznačen u tom pozivu bude podmiren svakako još tekom ovog mjeseca. Onim pak cijenjenim pretplatnicima, koji se ne budu odazvali pozivu isplate, bit će bez iznimke prekinuta daljna opskrba električnom energijom i njihov će se dug ujerati sudbenim putem.

Električna Centrala hotjela je ovim putem upozoriti dotične pretplatnike, e da sebi i njima prištedi sve neugodnosti takovog prisilnog utjerivanja.

Traži se rodbina vojnika Stjepana Škarice, rođena 13. juna 1898. u Šibeniku, da joj se javi njegova smrt. 13. rujna 1922. umro je u Maroku, kako javlja fraacuskio ministarstvo rata preko svog konsula u Dubrovniku. Pokojnikova rodbina ili tko bi znao za nju, neka se obrati uredništvu našega lista za poblize obavijesti.

Stara pjesma. Ministar financija opet je izjavio, da će se doskora započeti s isplatom 20% uskraćenih prigodom žigosanja, odnosno izmjene a-u. krunknih novčanica, čim delegacije budu poslate sve podatke. No u tom grmu zec leži, da su dosad jedino iz Slovenije stigli cjelokupni podaci.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počaste uspomenu *Josipa Kulića*: Ugo Fosco K. 60; Srećko Bogić, Šime

Marušić, don Šime Vlahov, Matko Milković te Žigon i drug po K. 40. Da počaste uspomenu *Ivanice Urtić*: Šime Marušić, Obitelj Zehetner i Nakić po K. 40. te don Niko Plančić K. 20. Da počasti uspomenu *Viite Jurinić*: Špiro Mihaljević K. 20. Da počasti uspomenu *Gabrijela Brenera*: Nike Rossi K. 160. Da počasti uspomenu *dra Frane Trošića*: Obitelj Ante Franića K. 40. Da počaste uspomenu *Bogde Bogdana*: Vice Aleksić K. 80; Braća Škarica pk. Dume i Špiro Mihaljević po K. 40; Tambača Jose i Vladimir Kulić po K. 20. Da počaste uspomenu *Antuna Cvitkovića*: Eugen Delfin K. 100, Braća Iljadica K. 80, Josip Delfin i Božica ud. Berović po K. 20. Da počasti uspomenu *Glauka Prebande*: Mjla ud. Prebanda K. 40. Da počaste uspomenu *Antuna Bon-tempo*: Pavao Kovačev (mjesto vijenca), Banka Dalmata di sconto i Amadea Brelich po K. 400; Vincenzo Inchiostreri e figli, Giuseppe Meneghelli, Stipe Šare i Rade Šare po K. 200; Alessandro Baumaister K. 120; Vilim Beroš, Ive Šupuk pk. Mate, Kristo Margetić, Filijala R. Vlahov, Obitelj pk. Rudolfa Pauri, Obitelj Giacinto Mattiazzi, dr. M. Montana i Jakov Zaninović po K. 80; Erminia ud. Purcher K. 100, a kan. Ivan Mirić K. 50; Ivan Bergnochić, Cezar Rupčić, Ivan Cusmič, Vladimir Kulić, Stipan Scotti, Obitelj Šime Marušića, Miran Ivanisević, Obitelj Stipe Bodula, Ante Bumber učitelj, Jakov Dulibić i drug te Obitelj Ettore Zorzenoni po K. 40; don Ante Radić, Obitelj Sponza, Jere Matačić, Gius. ud. Spero, Zorka ud. Antunović i Ivan Vučić pk. Andreje po K. 20. Da počaste uspomenu *Kate ud. Derado*: Lučev Ante K. 80 te dr. Juraj Jurin i Ivan Renčić po K. 40. — Svima darovateljima Uprava harno zahvaljuje.

OPĆINA ŠIBENIK

Br. 13830.

Šibenik, dne 20. novembra 1922.

RASPIS NATJEČAJA.

Raspisuje se natječaj na četiri mjesta redara pri ovoj općini.

Natječajeli moraju podnijeti svoje molbe vlastoručno napisane i redovito bilježavane najdalje do 31. decembra o. g., do kojeg dana traje rok ovome natječaju.

Svaki natječajelac mora molbi priložiti isprave, kojima će dokazati:

- neporočnost ponašanja;
- poznavanje srpsko-hrvatskog jezika u čitanju i pisanju;
- tjelesnu i duševnu sposobnost za vršenje redarstvene službe;
- eventualno dosad obavljene službe;
- da nije mlađji od 24 i da nije stariji od 40 godina;
- da nije oženjen;
- da je državljanin Kraljevine SHS.

Pravni odnošaji redara općine Šibeničke uređeni su osnovom o mirovinama i mirovinskoj zakladi, odobrenom u sjednici opć. Vijeća od 10/11 1912. Priznaju im se i dodaci na skupoću, porodični dodaci, te paušal za odijelo.

Služba je pri nastupu privremena t. j. pokusna za rok od godine dana, nakon kojeg roka dotičnik može biti imenovan stalnim s pravom na mirovinu, ako zadovoljava.

Potanje obavijesti daje redarstveno povjerenstvo.

Općinski Upravitelj:
Dr. Rajević v. r.

Zlatarska Radionica

Vjekoslav Grünbaum
Gospodski trg 13.

Prima sve radnje zlatarske struke, novonapravke i popravke. Izrađuje brzo i solidno svaku vrst vjenčanih prstena („tonda“) te popravlja srebrene torbice.

JAVNA ZAHVALA.

Prigodom smrti naše nezaboravljene supruge i majke

Herme Kramer rogj. Müller

izrazujemo svoju najsrdačniju hvalu svima prijateljima i znancima, koji nam u teškoj tuzi ublažavaju bol.

Hvala svima onima, koji vijencima okitiše njene zemne ostatke i brojnim učešćem ispratiše ju do zadnjega počivališta, iskazavši joj time zadnju poštu.

Šibenik 14. decembra 1922.

JOSIP KRAMER

Upravitelj Šumsko Industr. Pred. D. D. sa djecom.

PAPIRNICI

BRGO RADIĆ

(prije A. et G. Rude)

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica, te šibenskih razglednica.

Prodaja školskih potrebština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Trgovina raznih parfema, mio-mirisnih sapuna, praška za zube i slično, te raznih igrčki za djecu.

Cijene umjerene!

DROGERIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala - Cvlkera.

Izvršuje svaku izradbu po okul. liječničkom propisu. Primaju se popravci.

Trokatna kuća u ulici sv. Frane pod grad. br. 136 sa prostranim konobama u prizemlju prodaje se. Za potanje obavijesti obratiti se Upravi lista.

RIKARD DELFIN (prije Andr. Delfin)

Trgovina pokućstva sa stolarskom-tapetarškom radionom.

ŠIBENIK, Obala i ul. Sv. Ivana.

KRUMPIR, JABUKE

i ine zemaljske plodine

nudja

na vagone i manje količine

EUGEN SPITZER

trgovina, export i import zemaljskim plodinama

ZAGREB

Draškovičeva ulica 24.

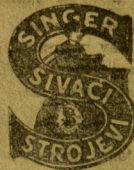
PUČANI!

Ne zaboravite svog glasila „Narodne Straže“! Šaljite odmah zaostale pretplate, tražite nove pretplatnike i kupite milodare!

Najprikladniji darovi za Božić i novu godinu:

Amerikanski i engleski

Singer šivaći strojevi

Singer igala i doknadnih dijelova
Singer ulja
konca, svile
i t. d.

Vlastita mehanička radiona

Prodaja na otplatu

Singer šivaći strojevi Bourne & Co. New-York

Centrala za S. H. S.

ZAGREB, Marulićeva ulica broj 6.

Podružnice: Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar i Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Maribor, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Velen, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Šip. - Zastupstva u svim većim mjestima.

Otpremu robe sa stanice Bakar u luku i obratno, te ukrcaj na parobrode preuzima najbrže i najkulantnije

Opravništvo Dalmatie - Bakar

t. j. tt. FOREMPOHER i drug

Vlastita skladišta brašna, tjestenine i žitarica

POMORSKA AGENCIJA.

Brzjovi: FOREMPOHER, Bakar

Telefon br. 14.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov Gospobanka
Telefon br. 16 - Noćni 67.

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

- Đakovo,
- Maribor,
- Sarajevo,
- Sombor,
- Split.

Ispostava: Bled.

Afilijacije:

Sveopća zanatlijska banka d. d. u Zagrebu i njena podružnica u Karlovcu te Gospodarska banka d. d. u Novom Sadu.

Dionička glavnica i pričuva preko K. 60.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.